

(a) Jonas Staal: "Geert Wilders Werken"

(b) Rirkrit Tiravanija: "Koken voor mensen"

(c) Tinkebell: "My Dearest Cat Pinkeltje"

Figuur 1: Shock Art?

Artistieke experimenten. Wat moeten we ermee en hoe weten we dat ze artistiek zijn?

dr. Rob van Gerwen
Departement Wijsbegeerte
Universiteit Utrecht

EGO-salon, Arnhem, 29 mei 2015

Website

<http://www.phil.uu.nl/~rob/>

Inhoudsopgave

1 Experimenten	1
1.1 Vandaag	1
2 Schone Kunst	2
2.1 Autonomie	2
2.2 Definities	4
2.3 Meertrapsdefinitie	4
2.4 Samenvattend	5

1 Experimenten

1.1 Vandaag

De rode draad van mijn betoog

Hoe onze kunst zich ontwikkelt

1. Rare experimenten van kunstenaars
2. Is het kunst? Wat is kunst?

Het moderne systeem van de schone kunsten

- Esthetisch
  - * Het gaat om de ervaring van de beschouwer. Hoe? De kunstvormen!
  - * De norm: meesterwerken
- Autonomoem
  - * Artistieke houding
- Historisch

3. Vernieuwing van de kunst? De experimenten?

- Voorbeeld: Implicatiekunst

2 Schone Kunst

2.1 Autonomie

De Autonomie van kunst

- *Natuurschoonheid*: we nemen *vrijwillig* een esthetische houding aan
- *Kunstschoonheid*: om kunst te waarderen *moeten* we een esthetische houding aannemen: daarom noemen we hem: de *artistieke houding*:
  - Het gaat erom te *denken en voelen* over het gerepresenteerde
  - Maar er *niet naar te handelen*
- (Zie Abramowicz, *Rhythm 5*, fig. 2a).

Het procédé

- Procédé: materiaal dat op morele gronden ongeschikt lijkt om kunst mee te maken

2.2 Definities

(a) Marina Abramowicz: "Rhythm 5"

(b) Guillermo Vargas Jiménez: "Exposición No. 1", Galeria Codice, Managua, Nicaragua, 2007

Figuur 2: Grenzen van de kunstpraktijk

(a) Ronald Ophuis, "Executie", 1995

(b) Burtynsky, "Nickel Tailings"

Figuur 3: Immorele afbeeldingen?

(a) "Hoofd van een Dode Man", Mexico 1990

(b) "Man Zonder Hoofd", 1993

Figuur 4: Joel-Peter Witkin (gewoon foto's)

(a) "Helena", 2003, Trapholt Art Museum, Kolding, Denmark

(b) "Icecube"

Figuur 5: Marco Evaristi (gewoon installaties?)

Figuur 6: Orlan: "De Re-incarnatie van Sint-Orlan", 1990 ff.

Definities van kunst

- Institutionele Definitie van Kunst
  - “Kunst is wat de kunstenaar voorstelt” (Dickie)
- Historische Definitie van Kunst
  - “Kunst is wat op dezelfde manier ervaren moet worden als hoe voordien erkende kunst (gepast) ervaren werd” (Levinson)
- Het probleem van het nieuwe
  - Hoe gaat deze historische definitie om met wat geheel niet op het oude lijkt? Met revolutionair nieuwe kunst?

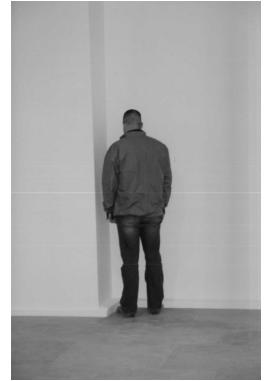
2.3 Meertrapsdefinitie

Drie niveau's

1. Kunst als geheel is een praktijk (genus)
    - Autonom ten opzichte van het (morele) leven van alledag
  2. Waarin centraal kunstwerken bestaan (specimens)
    - Worden door kunstkritiek beoordeeld
  3. Die zijn in te delen in kunstvormen (species)
    - Die op bepaalde manieren zintuiglijk gewaardeerd moeten worden
- Deze niveau's moet je filosofisch onderscheiden. Over ieder ervan moet je iets anders vertellen.

Een Realistische Meertraps Definitie (RvG)

1. Kunstwerken veronderstellen een artistiek procédé (een kunstvorm)
2. Een procédé is artistiek als ze artistiek waardevolle instanties toelaat (en zodra ze dat doet)
  - (a) Een procédé is een handelwijze die meer dan een specimen toelaat.
3. Een instantie is artistiek waardevol als ze een belonende ervaring bewerkt van een type bekend van grootse kunst in andere kunstvormen (en zodra ze dat doet)
  - (a) Een meesterwerk zelf suggereert hoe het het best ervaren kan worden.
4. Kunst is de praktijk rond kunstvormen.

Figuur 7: Santiago Sierra: "Group of Persons Facing the Wall and Person Facing Into a Corner", 2002

Figuur 8: Santiago Sierra: "21 anthropomorphic modules", 2005

2.4 Samenvattend

Samenvattend

- Moderne systeem van de schone kunsten
  - Kunst is esthetisch (= voor de beschouwer)
  - Moreel autonoom (artistieke houding)
- Historisch gedefinieerd
  - Latere beleving lijkt op eerdere gepaste beleving
- Vernieuwing via:
  - Experimenten »
  - Nieuwe procédés »
  - Meesterwerken (maken procédés artistiek)
- Implicatiekunst
  - Procédé: materiaal dat op morele gronden ongeschikt lijkt om kunst mee te maken
  - Meesterwerken: Sierra en Evaristi (*Helena*).
    - * Zij maken duidelijk hoe Implicatiekunst esthetisch gewaardeerd kan worden.